

Арнольд Панасович Грищенко – доктор філологічних наук, професор, дійсний член Академії педагогічних наук України, Заслужений діяч науки і техніки України, член бюро Відділення педагогіки і психології вищої школи АПН України – прожив цікаве, наповнене творчою працею життя. Народився А.П. Грищенко 23 вересня 1936 року в с. Мутичеві Ріпкинського району Чернігівської області. У 1954 р. закінчив Ріпкинську середню школу і вступив до Ніжинського державного педагогічного інституту імені М.Гоголя, закінчивши який, протягом 1958-1960 рр. учителював на Чернігівщині: викладав німецьку мову в Удайцівській середній школі на Прилуччині, працював директором Гучинської восьмирічної школи у Ріпкинському районі. У 1960 р. вступив до аспірантури Інституту мовознавства імені О.О. Потебні АН Української Республіки. З 1963 по 1981 рр. працював молодшим, а потім старшим співробітником цього Інституту. Захистив кандидатську (1965) та докторську (1979) дисертації.

Протягом майже двох десятиліть (1981-2006) А.П. Грищенко очолював кафедру української мови Київського державного педагогічного інституту імені М. Горького, – тепер Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

Відомий у слов'янському світі учений-мовознавець Арнольд Панасович уже в Інституті мовознавства заявив себе вдумливим дослідником. Коло проблем, до яких звертався учений, багатогранне. Йому належать праці з історичної граматики та історії української літературної мови, з морфології і синтаксису та лексикології сучасної української мови та українського правопису.

Глибоке осмислення теоретичних проблем мовознавчої науки, її передових ідей знайшли відображення в його монографіях: “Складносурядне речення в сучасній українській літературній мові” (1969), “Прикметник в українській мові” (1968); розділах у колективних монографіях Інституту мовознавства АН УРСР: “Історія української мови. Синтаксис” (1983), “Синтаксис словосполучення і простого речення” (1975) та ін., а також у численних статтях до фахових журналів, в енциклопедії “Українська мова” (2000).

А.П. Грищенко є також автором підручників для вищої школи та вчителів. Досить назвати виконані у співавторстві: “Сучасна українська літературна мова. Синтаксис” (1972); “Грамматика української мови. Посібник для вчителів української мови” (1982); “Сучасна українська літературна мова” (за ред. А.П.Грищенка; вийшла трьома виданнями: 1997, 2000, 2002 рр.).

В особі Арнольда Панасовича Грищенка тісно поєдналися великий талант ученого-мовознавця і неординарний талант педагога. Створена ним наукова школа – це три доктори і двадцять вісім кандидатів філологічних наук, – які примножують наукові здобутки свого Вчителя у наукових закладах та у вищій школі. А.П. Грищенко був улюбленим педагогом не одного покоління студентів-філологів. Він завжди наголошував на тому, що пропагування й подальше усталення норм української мови має стати однією

з програмових засад її державного захисту, до осередків якого належать середня й вища школи. На своїх лекціях він приділяв особливу увагу розкриттю джерел формування української мови, основних шляхів розбудови її своєрідних ознак та застерігав, щоб не зникло з землі української діалектне розмаїття мови як етнолінгвістичний феномен. Найбільше в житті шануючи добропорядність до людей і любов до книги, він учив цьому усіх своїх учнів, молодших колег. Вимогливість і доброзичливість тісно поєднувалися в усій діяльності вченого і педагога. Упродовж тривалого часу (1992-2003 рр.).

А.П. Грищенко був головою спеціалізованої вченої ради з захисту кандидатських та докторських дисертацій філологічного профілю Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Очолював секцію української мови і літератури Експертної комісії Міністерства освіти і науки України. Був членом Правописної комісії при Інституті української мови НАН України.

Висока працездатність, гострий розум, щирість і доброзичливість, уміння підтримати, але не зашкодити справі – усе це забезпечувало позитивні результати.

Усе своє життя А.П. Грищенко щиро вболівав за долю України та її майбутнє і вірно служив їй своєю справою, навчаючи і виховуючи національно свідомих громадян нашої держави, готуючи сучасну еліту її.

У світлій пам'яті учнів та колег не зітреться образ ерудованого вченого, який досконало володів кількома мовами, мудрого вчителя, наставника молодих учених, не забудеться „грищенківське дотепне слово”, його доброзичливість і людяність.

**Кафедра української мови
Інститут української філології
Національного педагогічного
університету імені М.П. Драгоманова**